

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát
Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1781/24-E
Sp. zn. ČŠIE-S-293/24-E

Název	Základní škola Ústí nad Orlicí, Třebovská 147
Sídlo	Třebovská 147, Hylváty, 562 03 Ústí nad Orlicí
E-mail	skola@zstrebovska-ustino.cz
IČO	75 018 527
Identifikátor	600 104 711
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Pavel Svatoš
Zřizovatel	město Ústí nad Orlicí
Místo inspekční činnosti	Třebovská 147, Ústí nad Orlicí
Inspekční činnost na místě	14. až 16. 10. 2024

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů pro základní a zájmové vzdělávání.

Charakteristika

Základní škola Ústí nad Orlicí, Třebovská 147 (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny a školní jídelny.

V základní škole se v době inspekční činnosti vzdělávalo v 9 třídách 188 žáků (kapacita 533) ve všech devíti ročnících. Škola evidovala 37 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

a sedm žáků s odlišným mateřským jazykem. Výuka je vedena podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání *Pestrá škola*.

Zájmové vzdělávání ve školní družině je organizováno ve dvou odděleních. Činnost vychází z cílů *Školního vzdělávacího programu pro školní družinu*. Přihlášeno bylo 56 žáků, z celkové kapacity 90 žáků. Organizován je ranní a odpolední provoz.

Stravování pro žáky a zaměstnance je zajištěno v budově školy ve školní jídelně.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel působí ve své funkci 17 let, je tedy zkušeným lídrem. Má jasně nastavený systém řízení, ve kterém usiluje o vytváření dobrých podmínek pro vzdělávání i práci zaměstnanců. Prostřednictvím koncepce, zpracované pro období 2019-2025, která vychází ze znalosti prostředí a místních podmínek, postupně naplňuje stanovené strategické záměry a cíle. Mezi vytyčené priority patří například rozvoj výuky přírodovědných předmětů, podpora vzdělávání v oblasti IT technologií, spolupráce školy s různými institucemi, podpora pedagogických pracovníků v jejich profesním rozvoji. Pozitivní vliv na účelné řízení vzdělávacího procesu má také činnost předmětových komisí a školního poradenského pracoviště. Pro podporu výchovných a vzdělávacích podmínek žáků se vedení školy podařilo zajistit speciální pedagožku, která svoji činnost zaměřuje mimo jiné na přímou individuální reedukační práci s žáky. Řešení aktuálních výchovných a vzdělávacích záležitostí probíhá ve spolupráci s metodikem prevence, pedagogickou radou a vedením školy. Pro zvýšení účinnosti potřebné pomoci je umístěna ve škole *schránka důvěry*, v případě řešení aktuálního problému se však žáci častěji obracejí přímo na učitele nebo některého ze členů školního poradenského pracoviště. Organizační struktura a rozdělení kompetencí zaměstnanců jsou funkčně nastaveny. Ředitel přenesl část pravomocí na zástupkyni, která je zároveň koordinátorkou ICT. Přenos informací a otevřená komunikace přispívají k efektivnímu řízení školy, posilují dobré pracovní klima a bezpečné prostředí pro všechny účastníky vzdělávání. Vedení školy realizuje hospitační činnost, která je ve většině případů podnětná pro profesní rozvoj učitelů. Závěry z hospitační činnosti jsou s učiteli projednávány. Doporučením pro další zvyšování úrovně vzdělávání je cílené sledování efektivity zařazovaných forem a metod práce, diferenciací náročnosti úkolů ve vztahu k individuálním vzdělávacím potřebám žáků celého spektra nadání, stanovování a vyhodnocování cíle hodiny.

Prostřednictvím dokumentů a předpisů školy jsou nastavená jasná a srozumitelná pravidla a podmínky jejího fungování. Dílčí nedostatky v dokumentaci byly upraveny v průběhu inspekční činnosti. Při předkládání výsledků vzdělávání veřejnosti je významným pozitivem otevřenost školy, schopnost přiznat oblasti ke zlepšení, prezentovat úspěchy. Pedagogický sbor je stabilizovaný, tvoří ho učitelé s různě dlouhou pedagogickou praxí. I přes chybějící odbornou kvalifikaci části pedagogického sboru nebo výuku některých předmětů učiteli s odlišnou oborovou specializací, personální podmínky umožňují plnění výchovně vzdělávacích cílů. Pozice výchovné poradkyně a školního metodika prevence odpovídá rozsahu zajišťovaných školních poradenských služeb. Začínajícím učitelům je poskytována metodická pomoc a vedení zkušenějšími kolegy i možnost hospitací u jiných učitelů. Vedení školy vytváří vhodné podmínky pro další vzdělávání pedagogů, četnost účasti na vzdělávacích akcích je různá a odráží zájem jednotlivých učitelů, méně potřeby školy. Doporučením je zaměřit další vzdělávání pedagogů více na stanovování cílů, time management, využívání formativního hodnocení a práci s heterogenní třídou se zaměřením na nadané žáky a žáky se zájmem o předmět. Vzájemné hospitace jsou

založeny na dobrovolnosti, učitelé je realizují zatím nepravidelně, spíše v menší míře. Škola využívá původní budovu školy s novější přístavbou, součástí areálu je školní hřiště a školní zahrada s vyvýšenými záhony a lavičkami pro relaxaci nebo venkovní výuku. Prostředí školy je podnětné, umožňující žákům uskutečňování různorodých vzdělávacích aktivit. Na dobré úrovni je vybavení školy učebními pomůckami, jejich obměna je, mimo jiné, finančně podporována zřizovatelem. Ve třídách na prvním stupni jsou volně přístupné skříně s pomůckami a knihami, což umožňuje jejich snadné využití. Lavice jsou občas uspořádány netradičně a zadní části učeben vybaveny koberci pro skupinovou práci nebo hru a odpočinek. Na estetice prostředí se vhodně podílely práce žáků a květinová výzdoba. V obou třídách školní družiny jsou účelně vytvořena různá herní a pracovní místa. Žáci tak mají více možností jejich výběru pro individuální činnosti nebo odpočinek, což napomáhá seberealizaci, relaxaci a rozvoji zájmů jednotlivců.

Hodnocení průběhu vzdělávání

V hospitovaných hodinách na prvním stupni byly vzdělávací cíle nastaveny pro všechny žáky na stejné úrovni, příliš nereagovaly na individuální potřeby a učební výsledky žáků. Zatím není zautomatizováno vymezení cíle hodiny a jeho odlišnost s oznámeným tématem. Často nebyly zachyceny a využity nabízející se možnosti rozvoje postojů žáků v různých situacích.

Sledovaná výuka na obou stupních byla většinou vedena frontálním způsobem a doplněná účelnou samostatnou prací. Při některých činnostech nebyl tento způsob výuky příliš efektivní. Pokud úkol řešil jeden žák, ostatní sledující žáci postupně ztráceli pozornost. Potřebné rozlišení vzdělávacích možností žáků, účelná diferenciaci a individualizace zadávaných úkolů (včetně nabídky činností pro nadanější nebo rychleji pracující žáky) nebyly přirozenou součástí výuky. Zřejmá byla ale snaha učitelů zadávat úkoly k řešení ve skupinách a ojediněle i ve dvojicích. Vhodné je ještě dále zlepšovat vyhodnocení společné práce (v přiměřeném čase, dobře formulovat otázky směrem k žákům a rozvíjet tak jejich komunikativní dovednosti, diskuzi a obhajobu názorů). Na začátku své vzdělávací cesty tyto dovednosti zcela přirozeně prokazovali a byli učitelkou dobře vedeni žáci v prvním ročníku. Zájem o výuku učitelky podněcovaly názornými pomůckami, zábavnými úkoly, pohybem ve spojení s hudební ukázkou. Digitální technika byla využita pro vizualizaci učiva nebo práci s textem. Efektivní je zařazovat práci s ním častěji, tím dochází k zautomatizování vnímání schématu obrazovky i upevňování výběru znaků na klávesnici.

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami obvykle plnili stejné úkoly jako ostatní. Učitelky jim i žákům s odlišným mateřským jazykem poskytovaly v různé míře pomoc. Přítomné asistentky pedagoga podporovaly tyto žáky v učení a podle výukové situace ve třídě i ostatní žáky. Jejich přítomnosti je vhodné využívat např. při čtení delšího literárního textu. Rozdělení početné třídy na skupiny a výměna rolí s učitelkou by přispěla k pozornějšímu vnímání čteného textu a rozvoji čtenářských dovedností žáků.

Průběžné slovní hodnocení práce žáků mělo většinou motivační charakter, probíhalo spíše přirozeně. Zpětnou vazbu o pochopení učiva získávaly učitelky většinou již v průběhu vyučovací hodiny. Mladší žáci k tomu běžně používali symbolická znázornění, někdy měli příležitost více se vyjádřit ke své práci a vnímání svého pokroku v učení. Závěrečnému shrnutí, ověření pochopení učiva a zhodnocení práce bylo většinou vyhrazeno málo času. Pokud bylo realizováno, tak většinou v rychlejším tempu a formálně. Zpětná vazba pro žáka neměla formativní charakter, hodnotící otázky byly kladeny zpravidla obecně a nesměřovaly ke zhodnocení cílů hodiny a výsledků učení.

Zhlédnuté hodiny druhého stupně vykazovaly řadu společných znaků. Všechny byly připravené, promyšlené, čas využit beze zbytku, některé však jen málo podporovaly aktivní učení. Vzdělávací cíl, stanovující k jakému výsledku by měli žáci během vyučovací hodiny dojít, učitelé často zaměňovali za pouhý název nebo téma probíraného učiva, což je v závěru výuky nevedlo k vyhodnocení míry jeho zvládnutí. Vyučovací proces se převážně zaměřoval na rozvoj vědomostí. V souvislosti s tím byly hodiny založené zejména na frontálním způsobu výuky a na předávání hotových poznatků žákům, což bylo málo efektivní, do činnosti se zapojovali pouze jednotlivci. Kooperativní aktivity byly ojedinělé, spolupráce žáků byla podporována málo. Obdobná situace s volbou forem práce vyučujícími byla zaznamenána i při minulé inspekci. Jen v některých sledovaných hodinách se výuka odlišovala, posilovala uvažování žáků v souvislostech, jejich kreativitu a práci s informacemi. Drobné problémové aktivity zařazené v některých hodinách a směřující alespoň náznakově k vlastnímu žákovskému objevování nových informací byly záhy přerušeny přílišnou iniciativou vyučujících, což má vliv i na málo rozvinuté komunikativní dovednosti žáků. V některých hodinách se objevila práce s chybou jako prostředek rozvoje žáků. Jejich zájem příležitostně zvyšovalo motivační využití digitálních technologií (dataprojektor, mobilní telefony, notebooky). Rozsáhlejší badatelská práce, využívající různé informační zdroje a vedoucí k analýze dat a kritickému myšlení, zaznamenána nebyla. Žáci většinu času dodržovali nastavená pravidla, plnili stejné úkoly, se kterými žákům se speciálními vzdělávacími potřebami občas pomáhaly asistentky pedagoga. Diferenciace obsahu úlohy nebo metody jejího plnění směrem k rychlejším žákům využita nebyla. Sebehodnocení žáků bylo ve sledovaných hodinách ojedinělé a současně málo smysluplné (palcování starších žáků), vzájemné hodnocení zcela chybělo. V závěru hodin mnohdy nebyl vytvořen časový prostor pro shrnutí učiva a zhodnocení naplnění cílů výuky, což je příležitostí ke zlepšení do budoucna. Pozitivním zjištěním je, že vzdělávací proces provázela klidná pracovní atmosféra, komunikace mezi žáky a pedagogy byla založená na vzájemné důvěře a respektu.

Činnost školní družiny navazuje a přirozeně rozšiřuje obsah vzdělávání v základní škole. Příležitostné akce školy jsou efektivně vzájemně provázané. Zájmové vzdělávání vychází z ročního plánu uvedeného ve školním vzdělávacím programu a dále je konkretizováno v plánu aktivit na daný školní rok. Nabídka činností byla připravená, žákům umožňovala naplňovat jejich zájmy i relaxaci. Společná pravidelná výchovně vzdělávací činnost není časově vymezena. Je narušována odchody a příchody žáků ze zájmových kroužků. To omezuje také plánování dalších aktivit mimo hernu nebo areál školy. Vhodné je promyslet a vymezit v době odpolední činnosti alespoň dílčí časový úsek pro naplňování obsahu zájmového vzdělávání. Potřebné je častěji monitorovat průběh zájmového vzdělávání vedením školy a vyhodnocovat podmínky pro vzájemnou komunikaci a funkční spolupráci vychovatelek.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola věnuje výsledkům vzdělávání trvalou pozornost, učitelé je projednávají nejen v rámci pedagogických rad, ale i průběžně při předávání informací o žácích. Jejich úroveň v jednotlivých předmětech je zjevná z pravidelného monitorování žákovských vědomostí a dovedností. Informace o naplňování očekávaných výstupů pedagogové evidují formou klasifikace. Důležitou zpětnou vazbu o kvalitě vzdělávacího procesu poskytuje externí testování, výkony žáků obou stupňů jsou v něm průměrné až podprůměrné. Možností ke zlepšení je vyhodnocovat problémové segmenty úloh za účelem úpravy výukových

postupů, případně zajistit i další komerční testování tak, aby si žáci na danou formu ověřování znalostí zvykli.

Souhrnné výsledky vzdělávání žáků z pohledu hodnocení na vysvědčení zůstaly od minulé inspekční činnosti přibližně stejné. Na konci školního roku 2023/2024 prospělo s vyznamenáním celkem 58 % žáků, na 1. stupni to byly necelé tři čtvrtiny. Neprospívajících byla necelá 2 % z celkového počtu žáků. Negativní skutečností je, že mezi neúspěšnými (dostatečný a nedostatečný prospěch) je vysoký podíl žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, a to zejména na 2. stupni (přibližně dvě třetiny). Příležitostí, jak situaci zlepšit, je pečlivé sledování uplatňování podpůrných opatření přímo ve výuce nebo prostřednictvím žákovských prací, aby bylo zřejmé, zda jsou funkční.

Enviromentální výchova je podporována dlouholetou spoluprací se záchranou stanicí pro handicapované dravce. Z hlediska rozvoje cizojazyčné gramotnosti a sociální kompetence je významný kontakt se zahraniční partnerskou školou. Žáci se pravidelně účastní různých předmětových soutěží, nejvíce úspěšní byly v posledním roce v oblasti technické a také literární. Svoji činnost škola prezentuje na veřejnosti prostřednictvím pořádaných akcí (např. Vánoční tvoření, Velikonoční tvoření, Mezi hřišti), které přispívají k vytváření pocitu sounáležitosti žáků se školou a podporují dobré vzájemné vztahy se zákonnými zástupci.

Závěry

Vývoj školy

- Snížení počtu žáků,
- zlepšení pracovního zázemí pro pedagogy a vybudování sálku pro vystoupení a kulturní akce žáků,
- zajištění speciálního pedagoga pro podporu vzdělávání žáků.

Silné stránky

- Otevřenost školy při předkládání vlastních výsledků vzdělávání veřejnosti (1.3),
- dlouhodobá spolupráce školy s partnerskou zahraniční základní školou (1.5),
- účelné delegování pravomocí v rámci vedení školy (2.3),
- vedení školy usiluje o optimální materiální podmínky vzdělávání a pečuje o jejich účelné využívání (2.4).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Častá absence shrnutí učiva, zhodnocení splnění stanovených cílů a uzavření hodin se zapojením a zpětnou vazbou od žáků (4.1),
- nízká míra práce s informacemi a jejich zdroji ve výuce (4.2),
- malá diferenciací výuky vzhledem k žákům celého spektra nadání a potřeb, nízká četnost zařazování formativního hodnocení, sebehodnocení nebo vrstevnického hodnocení (4.3).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zaměřit se na formativní hodnocení, sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků a strukturu závěrů hodin, motivovat pedagogické pracovníky k vyhledávání a vhodné podpoře nadaných žáků a žáků s hlubším zájmem o předmět,
- zařadit vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky zaměřené na metody a formy práce a jejich následné využívání, oblast formativního hodnocení a práci s heterogenní třídou s důrazem na nadané žáky,
- využívat ve větší míře sdílení pedagogických postupů napříč předměty pro podporu rozvoje profesních kompetencí učitelů,
- promyslet a vymezit v době odpolední činnosti školní družiny alespoň dílčí časový úsek pro naplňování obsahu zájmového vzdělávání.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 14. 10. 2024
2. Výroční zpráva za školní rok 2023/2024
3. Školní vzdělávací program „Pestrá škola“ s platností od 1. 9. 2023
4. Školní vzdělávací program školní družiny s platností od 1. 9. 2023
5. Školní matrika žáků, školní rok 2024/2025 (výběr)
6. Rozvrhy hodin tříd pro školní rok 2024/2025
7. Školní řád s platností od 1. 9. 2023
8. Vnitřní řád školní družiny s platností od 1. 9. 2024
9. Třídní knihy a přehledy výchovně vzdělávací práce ve školní družině pro školní rok 2024/2025
10. Záznamy z jednání pedagogické rady za školní roky 2023/2024 a 2024/2025
11. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků s odlišným mateřským jazykem, školní rok 2024/2025
12. Dokumentace školního poradenského pracoviště, školní rok 2024/2025

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné

připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jarmila Jašková, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Mírka Machková, školní inspektorka

Bc. Eva Nováková, kontrolní pracovnice

Mgr. Bc. Jaroslava Zemánková, školní inspektorka

8. 11. 2024